

SZARVAS ÉS VIDEKE

TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Szerkesztőség:
Beliczey-utca 11. szám, hova a lap szellemi részét
illető közlemények küldendők.
Kéziratok vissza nem adatnak.
BÉRMENTETLEN LEVELEK EL NEM FOGADTATNAK.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . 8 kor. — Félévre . . . . 4 kor.
Negyedévre . . . 2 kor. — Egyes szám . 16 fill.

Kiadóhivatal:
Beliczey-utca 11. szám. (saját ház,) hová az elő-
fizetési pénzek intézendők.
Hirdetéseket jutányos áron elfogad
Kiadó s lap tulajdonos SÁMUEL ADOLF

Béke a szabadság sirja fölött!

Sirasztuk el mi is a burok szabadságát. Aki élt itt köztünk 1849-ben, az hivében tud együtt érezni a gyászba borult burgherekkel, mert ők végigszenvették az eltiprott hazában a szabadság halálát. Tanuljuk a gyászt az öregektől és kívánjuk szívünk mélyéből, hogy adjon az Égi Kegyelem erőt a derék bur férfiaknak és nőknek a nagy csapás elviselésére.

Előre látható volt e. gyászos vég már a háboru megkezdésének napján. S azt, hogy ilyen nagyszerű, ilyen dicső lesz a burok szabadsága, hogy két és fél esztendeig fognak ellenállni az összehasonlíthatatlanul nagyobb britt hatalomnak olyan diadalmos csatákban, melyeknek kevés párját találják a világhistóriában — ezt a burokon kívül nem hitte senki. S mint lelkesedett a világ a csodálatos hírek felett, melyeket Délafrikából hozott a táviró. Itt Magyarországon is olyan óriási volt az érdeklődés a héroszi küzdelem iránt, aminőt külföldi eseménynyel szemben még soha nem tapasztaltunk. Résztvétté vált most az érdeklődés. Egyedül, árván és elhagyottan állt a bur szikla a viharzó angol tengerben, nem jött segítség! Az okos szivtelen diplomácia összetett kezekkel nézte a gyönyörű, az egyenlőtlen harcot s a mindenk által elhagyatott bur nemzetnek bukni kellett. Heine, a nagy német költő a

szabadságharcz leveretése után így énekelt rólunk:

Ha hallok ezt a szót: Magyar,
A német dolmányt olyan szűknek érzem!

Ha élne a Dalok Könyvének halhatatlan poétája, most a burokról írhatná ugyanezt. De nem szorulnak a burok költőre, aki elzengje dicséretüket, minden dálnál, irásnál szebben beszélnek s nagyobb lelkesedést keitenek az emberiség szívében a burok hadi tettei. Mig áll a világ s még tud emlékezni a mult dicső eseményeiről, élni fog a bur dicsőség híre, lelkesedést, idealismust és szabadságot hirdetve mindenütt.

Hiszszük, hogy a nagy angol nemzet, melynek politikáját — kicsinyesség soha nem vezette, nem fog visszaélni a helyzettel s azt a türelmes okos politikát fogja követni, melylyel gyarmatait a világ minden részében biztosítja magának. Ne higye senki, hogy a legyőzött burokra most olyan sors vár, mint amilyenben Magyarországnak volt része a szabadságharcz leveretése után. Az angolok egy-kettőre enyhíteni fogják a szigorúságot s néhány év múlva meg fogják adni Transvalnak az önkormányzatot, éppen úgy mint megadták Ausztráliának s a többi gyarmatországoknak.

Az egész világ kínos nyomás alul szabadul fel az angol-bur háboru befejezése által. Hogy immár esztendők óta gazdasági válságok dülnek

mindenfelé, annak okát nagyrészt az angol-bur háboruban kereshetjük, mely bénítólag hatott első sorban az angol viszonyokra. S ezt megérezte a pénzpiacz nálunk Magyarországon éppen úgy, mint a külföld egyéb államaiban.

Nemzetgazdászok általános gazdasági fel lendülést jósolnak e hosszu háboru befejezésével. S valószínű, hogy nem is csalódnak. Mert ha figyelembe vesszük, hogy több mint két esztendeig egy olyan hatalmas gazdasági tényező, mint Délafrika, kereskedelmi és ipari forgalom dolgában teljesen el volt zárva a világtól, mérlegelni lehet a nagy előnyt, mely ez óriási fogyasztás és produkáló terület felszabadulásából keletkezik. Magyarország is sok millió értéket szállított az angol közvetítő kereskedelem révén Délafrikába s ez az export a háboru alatt szünetelt. Igaz, hogy ennek ellenében az angolok elvették tőlünk igen jó áron a rossz lovakat...

Több mint két milliárdjába került Angliának e háboru, ez a pénz el lett vonva az egész világ kereskedelmi és ipari forgalmától, a hitelt kereső közönségtől és a vállalkozástól. Ezt nyögte leginkább Európa gazdasága s most, hogy megszűnt a sterlingek vándorlása Délafrikába, kedvezőbb helyzet remélhető.

Igy játszottak bele a szegény burok a világhistóriába, melynek szinpadáról most le is tuntek. De dicsőségük híre megmarad s ragyogó példaképe lesz mindenképpen a hazát és szabadságot szerető nemzetnek. Ebben az internacionáliz-

SZARVAS ÉS VIDEKE TÁRSZÁJA.

Benka Gyula örömnepére

Kit 40 éves tanári működése után Ő Fel-
sége a Ferencz József lovagrend kereszt-
jével tüntetett ki,

Ki negyven évig szórta lelke kincsét:
Erénybe' dúsnak őt sokan tekintsék!
Jó példát erre jó király adott
Kitüntetvén őt, a sok közt, nagyot.

Állj meg ten élted e határkövénel!
— Megáll a vándor is fa hűs tövénel —
Tekints utadra vissza, mely felett
Virágmezőt látsz most, tövis helyett.

Bár jelszavad: a haladás előre,
Most állni kell, ki nem térhatsz előre:
Mig sok tanítvány és sok jó barát
Örömméremet ki nem ontja rád,

Ne mondd, hogy téged ünnepelni nem kell;
Mert életed hasznos munkába telt el
S munkád gyümölcse ez, sok év után;
Mert szépet és jót hirdetél csupán.

Leköt mindenkit elméd nagy tudása
És elragad szónöklated varázsa.
Ha mint tanárt kell téged festeni:
Előadásod vonzó, mesteri.

Óh mily nemes, ha fenkölt gerjedelmed
Ifjakba olthat égő honszerelmet!
Mi nemcsak tüntetésre lelkesül,
De törvényt tisztel és munkát becsül.

Éltetője, lelke vagy a közügynek,
Mint tavaszi napsugár a farügynek;
Alkotni vágyott mindig szellemed;
Visszavonást nem ismer jellemed.

A sors letörte gyakran szép reményed;
De megmaradt hited és vig kedélyed.
Példád ebben is oktat. másokat,
Mint kell viselni a csapásokat.

Imádva Istent és szeretve embert:
Sem az idő, sem a vakság, le nem vert.
Kiállod — mint tölgy — a zugó vihart
S letört reményágad újból kihajt.

A dalban és zenében is tanár vagy,
Bánatodat ebbe fojtod, ha már nagy.
„Trillárom hajh!” és „Bajza bordala:”
Még vigabb lett zenédnek általa.

Vadászoknak valál kedves Nesztora;
Te nélkülöd letűnt azok szebb kora.
Hányszor vidultunk este, nyul torán,
Játszi kedélyed pajkos humorán!

Négy évtized parány a végtelenben,
Fénye mégis óh mint hevit jelenben!
S vón glóriát az ünnepeft fején,
Hogy őt így lássuk még tovább, helyén.

Óh jer tavasz illatos fuvalomja!
Ne engedd még az erőt nyugalomra!
Ihlesd meg őt, ha élte őszre jár,
Kitől testet még nem egy eszme vár.

Ki negyven évig szórta lelke kincsét:
Erénybe' dúsnak őt sokan tekintsék!
Mert a szellem nem öl, mint fegyverél;
De alkot és műve örökre él!

Halásztelki.

mis materializmus által át és átítatott korban, ők ontották vérüket az ideális fogalmak legmagasztosabbikáért, a hazáért. E kufár világnak azon pontján, ahol a bur nép él, égis csapó lánggal lobogott fel az Eszmény, vér, ágyu, halálhőrgés követte utjain, dicsőség, nagyság, hősiesség támadt a nyomában. Tűzoszlop támadt Délafélkában, mely gyönyörűen világította be e kufár sivar, önző világot.

A tűzoszlop kialudt, a bur szabadság elveszett, de hirneve, dicsősége ennek a szabadságharcznak megmarad — örökké. Mars elpihent s most Klió vette át a munkát.

Békésvármegye népességi statisztikája.

A m. kir. központi statisztikai hivatalnak az ország 1900-iki népszámlálására vonatkozó nagyrészt adatai között vármegyénkre nézve is rendkívül fontos és érdekes dolgokat találunk, melyekről itt csak röviden, különösen a szarvasi járásra való tekintettel fogunk megemlékezni.

Vármegyénk népessége 1900-ik év december 31-én 278731 lélekből állott, melybe bele van számítva a vármegye területén levő 997 katona is.

Békésvármegye területe 3670 □ kilométer s ezt a számot viszonyítva a népesség számához, megtudjuk, hogy egy □ kilométerre 75.15 ember jut.

Magyarnak vallotta anyanyelvét 201619 ember, a mely a lakosság egész számát tekintve mutatja, hogy Békésvármegye a legmagyarabb megyék egyike, amiből sajnos, azt is kénytelenek vagyunk constatálni, hogy a magyar anyanyelvűeknél ezen népszámlálásnál a tót anyanyelvűek nagyobb arányban szaporodtak illetve terjeszkedtek, mint az előző összeírások alkalmával. S ugyanígy állunk a magyarul tudók tekintetében is, a mennyiben összesen 249 638 lakos bírja a magyar nyelvet s így bizony nagy szám: 29093 esik a magyarul nem tudókra.

Érmi és olvasni tud 181320 ember, tehát a 6 éven aluliakat leszámítva a lakosság 78.3%-a.

Vallás tekintetében: róm. kath. 66857, gör. kath. 773, gör. kel. 7870, ág. ev. 98882, ev. ref. 95548, unitárius 599, izraelita 7358, más vallású és felekezet nélküli 844, a mely számok vármegyénk lakosságának túlnyomóan protestáns voltára enged következtetni.

A szarvasi járásra vonatkozólag a következő adatokat említjük fel:

A járás összes lakossága 44838 lélek, ebből Szarvasra jut 25773. Bsztrandásra 7252, Kondorosra 3761. Öcsödre 8052. A járás lakosságából 22753 férfi 22265 nő 6 évnél fiatalabb 7356, 20—39 éves 12048, 40—59 éves 8778, 60 évnél idősebb 3451; nőtlen illetve hajadon 22846, házass 19694.

A szarvasi járásban magyarul beszélni tud 82.92 százalék, nem tud 17.08 százalék, míg pld. a csabai járásban csak 78.60 százalék, beszél magyarul, nem tud 21.40 százalék.

Magára az egyes községekre vonatkozólag Szentandrás lakosai közül 5.49 százalék, Szarvas 25.77 százalék s Kondoros 17 százalék nem tud magyarul, nem pedig mint a „Békésmegyei Közöny“ múlt vasárnapi számában találjuk, hogy Szentandrás lakosaiból 10 százalék, Szarvasból pedig 36 százalék nem beszélne magyarul.

Vallás tekintetében a járásban róm. kath. 7993, gör. kath. 45, gör. kel. 61, ág. ev. 26291, ev. ref. 9178, unitárius 10, izraelita 1231, egyéb 29.

Érdeemesnek találjuk összehasonlítást tenni a népesség szaporodása tekintetében az 1869. 1880. 1890. és 1900. évi statisztikai kimutatás között. E szerint:

	É v	1869.	1880.	1890	1900.
Bsztrandás		6083	6195	6735	7249
Kondoros		—	2120	2597	3756
Öcsöd		6348	7103	7875	8044
Szarvas		22446	22504	24393	25765
Összesen : 34877		37922	41600	44814	

Ezekben foglaltam röviden össze Békésvármegye s illetve a szarvasi járás népszámlálási adatait, melyek azt mutatják, hogy „az államnak legbecsesebb tőkéje, az ember“ (Rudolf trónörökös szavai) vármegyénkben jelentékenyen szaporodott a múlt népszámlálások eredményéhez viszonyítva.

— | —.

Hirek.

— **Diszpolgárság.** Mint biztos forrásból értesülünk, Benka Gyula igazgató-tanárt 40 éves jubiluma alkalmából Szarvas városa diszpolgárává fogja megválasztani. Bizony nagyon is részolált erre a kitüntetésre!

— **Kinevezések.** A m. kir. pénzügyminiszter Csizsár János szarvasi adóiszteletet a tiszalüredi adóhivatalhoz ellenőrné léptette elő. — A kolozsvári kir. ítélőtábla elnöke Lukács László ügyvédjelöltet a tordai kir. törvényszékhez joggyakornoknak nevezte ki. — M. kir. belügyminiszter Bakó Jakab elhalálozása folytán a gyulai anyakönyvi kerületbe II. anyakönyv-

vezető helyettesé V elk István anyakönyvi díjnoskót nevezte ki.

— **A szarvasi ág. hitv. ev. főgymnasium felügyelősége** f. évi június 16-án délután 3 órától az iskolai épület tanácsk zási termében rendes gyűlést tart. A tanácskozás tárgysorának főbb pontjai: Tanári állásokra vonatkozó pályázat eredménye. Esetleg tanár választás. Tanárkari ajánlat alapján öszlündijak feletti intézkedés. Az iskola 100 éves emlékünnepeinek tervezete stb.

— **Presbyteri ülés.** A szarvasi ág. hitv. egyházközség 1902. június 16-án presbyteriális ülést tart. Kezdeté d. e. 9 órakor, helye a tanácsterem. Tárgysorozat: 1. Az 1902. évi május 11-iki jknyv felolvasása és hitelesítése. 2. Az 1902. év június 10-én tartott gazdasági bizottsági ülés javaslatainak előterjesztése. 3. Az egyházmegyei közgyűlés meghirdetése és képviselők kiküldése. 4. Benka Gyula főgymn. igazgató jun. 17-iki tennepélyéhez intézkedés. 5. Elnöki előterjesztések, esetleges indítványok.

— **Tisztelgés.** A polg. leányiskola tautestülete f. hó 10-én kedden felkereste a társulat érdemes elnökét Haviár Danielt, hogy öt gymnasiumi felüg,elővé két megválasztása alkalmából üdvözölje. Az üdvözölő beszédet Margócsy Gyula igazgató tartotta. Haviár Daniel válaszában kifejtette, hogy hármias hivatalában felhalmozódott dolgok elvégzését megkönnyíti a leányiskolában ez évben irvendetesen tapasztalható jó egyetértés a tautestület tagjai között; úgy hogy rá tulajdonképpen csak az államosítással járó teendők maradnak.

— **Községi jegyzői nyugdíjválasztmány** folyó hó 10-én d. u. 3 órakor ülést tartott dr. Fabry Sándor kir. tanácsos alispán elnöklété alatt, melyen több folyó ügyet tárgyal s Péteri József szentandrásii jegyzőt felvette a nyugdíjintézet tagjai közé.

— **Gyulai IV. gyógyszerész.** Ujabbán Király Gáspár és Wieland Gyula gyógyszerészek adták be kérvényeiket a Gyulán felállítandó 4-ik gyógyszerészter elnyeréséért.

— **Aranylakodalom.** Guttmann Hermann és és neje Kurländer Johanna f. évi június hó 29-én d. u. 6 órakor fogják ötven évvel ezelott kötött házassági frigyüket a szarvasi izr. imaházban újból megáldatni.

— **A gyakorló iskola vizsgája.** A tanítóképző gyakorló iskolájában az évzáró vizsga 13-án pénteken volt megartva a főgymn. tornateremben, Haviár Daniel jelenlétében. Tanítójuk Margócsy Gyula ez évben is bemutatta, hogy növendékeivel mily szép eredményt ért el. Egy ujtítás is volt a vizsgán, ugyanis a tanító képző IV éves növendékei is kérdezték a növendékeket. A kérdésből meggyőződhetett mindenki, hogy a tanítás terén igen szép sikert értek el, és hogy jó tanító lesz belőlük. Ebben érdem illeti szintén Margócsy Gyulát, kinek vezetése mellett tanulták meg, hogy mikép kell jól tanítani.

— **A polg. leányiskola tautestülete** a hitoktatókkal együtt folyó hó 10-én d. u. 5 kor felkereste

Benka Gyula.

Gyöngye vagyok ahoz, hogy az ő egyeniségét minden oldalról megvilágítsam. Tegyük meg, mások, arra hivatottak. Amit papirosra vetek, jobbadán vázlatos megjegyzések. Negyven év . . . De ő ma is olyan fiatalos erővel viseli az iskola és élet gondjait, mint harmincz év előtt.

Én ott figyeltem meg, hol nap-nap után izzadni látom; izzadni komoly munkában: az iskolában. És ő első sorban az iskoláé. Nem azok közül való, kik beérik a hivatalos iratok belajstromozásával. Nem született bürokratának. Soha se érezeti felsőbbiségét, csak elsőségét egyenlők között. Élesen látó szemével, jóságos lelke kiválóbb csipán, Émekekedtsége ugyanezt tétélezi föl azokról, kik az ifjuság veetésére hivatottak. Mások tapintatlanságát, botlását inkább a családás lehangoltságával fogadja, mint feddő szóval. Higgadtsága azt is lefegyverezi, ki magabiztában eljárása módját szenvedélylyel vitatja. És ilyenkor rátapad szemünk arra a nyílt homlokra, melyen a szívet észét hordja. Erős talentum, judiciousus fő, kinek, mint mondani szokás, jói megvetették a feje alját: sokat tapasztalt és sokat tud.

Amilyen komoly a munkában, olyan önfeledten tud tréfával játszani; mások megjegyzéseit szellemes aperauk alapjává tenni és emlékei kimerithetlen tárházából kincseket előszedni. Mintha az arca elváltoznék s az az ezüstös haj az ifjukor ragyogását szórta. Ő, ki pályáját az ifjuság nevelésével töltötte, tán a fiatalok körében tud legjobban fölmelegedni. Nekem úgy tetszik

ilyenkor visszazáll a szive-lelke abba a korba, melybe az ő igazi fiatalsága esik. Öröm látni azt az itju öreget ma, mikor az öreg-fiatalok élettelenége dermeszt. — Beszembe jut Châteaubriand, ki szerint a szellem legszebb része emlékekből áll s a legszebb dolgok, melyeket valaki megir, vagy elmond, az ifjukor éveiből származó érzelmek. Milyen élvezet volna féltve őrzött naplójegyzeteibe belepillantani! Olvasni, amik lelkét föl emelték és összetörték. De nem. Nem törte meg semmi. Aki így tud lelkesedni szépért, jóért, igazért s a munkában új életre kel: tulateszi magát minden csapáson, melyet a sors az embernek osztályrészei juttatott.

Főereje a nevelésben van. Mi fi talok, talán vérmérsékletünk tulzasai, talán az új idők divatos áramlata által hajtva, más uton haladunk. Tanítunk inkább, mint nevelünk s nevelésünk elveivel sok szó fér. Hallottam, mikor iskolánk régi, letűnt tanárainak szigoru fegyelem helyett alkalmazott jóságos bánásmódját emlegette. Akkor a megindító, öntő és bátorító szó volt a nevelés egyik főeszköze; ma, sajnos, a feddes és nem ritkán a testi fenytés szigorja. Azt kell hinnem, hogy ezek a már elporladt férfiak ernőlösi és értelmi kiváltságokkal, szinte passive, érték el amit mi mesterséges uton igyekszünk megszerezni: a tekintélyt, a fegyelmet. E letűnt oszlopok sorából a mi Benkánk maradt meg nekünk emlékül, példaul és emlékeztetőül. Mi csak tapogatózunk az ő nyomán. A vallásörökös nevelés nehéz földatát hozamérten fogyatékosán oldjuk meg. Eredményben itt-ott talán megközelítve, de eszközeiben elütően. Elöttem fekszik egy nem rég megjelent értekezése: *Nobile officium a gymnasium életében.* Mennyi jótanács, finom

megfigyelés, a nevelés sok-sok apró kérdésére kiterjedő világítás pár lapnyi szövegben! S éppen ezen aprólékos kérdéseknek semmibevétele akadályoz ma az eredményes nevelésnél; nem nehéz átlátni annak, ki gondolkozni s nevelő hivatásáért lelkesedni tud. Csak egyet említek. Milyen sok eltevelyedésnek vehetnénk elejét, ha csak némi gondot is fordítanánk az iskola és társadalom kapesára. Ha a tanulót nemcsak az iskolában, hanem odahaza, hozzátartozói körében is megfigyelnénk. Látam Benkat télviz idején, csatakos utakon tanulóink szállására elfáradni. Ezernyi gondja közt erre is ráér. Ma, mikor a „tanbetyár“-mozgalom szinte ijesztoen terjed; nem utját vághatnánk-e a félreértéseknek.

De nem irok többet. Hugotól kérdezték egyszer: mi a lélek legnagyobb képessége! Nem-e a lángész? Nem: a jóság! volt válasza. Benka ezt a jóságot a lelkében hordozza; úgy árad az ember felé, mint a virágillat. Az ő szinte tüntető szerénységének kevésbé kedves a királyi kitüntetés; jóságot a tanítványok ezrei jutalmazták a hála és szeretet koszorujával. A legszebb jutalom, mert igaz szívből ered. Negyven év! Azóta mennyi bú, mennyi könny, mennyi hant . . . Fáradt jobbát fölvaltja balja; erősíti, serkenti, vértetzi a munka enyhülete. Mi ő iskolánknak: azok tudják csak, kik őt ismerik. És ki ne ösmerné? Legfeljebb félreismerik. Dehát virtutem incolumem odimus; sublatam. ex oculis quaerimus invidi . . . Legyen még soká, nagyon soká a miénk!

Nobilis,

Benka-Gyulát, a főgym. és tanítóképzési igazgatót, hogy 40 éves tanári működése alkalmából, továbbá Ő felsége, a király általi kitüntetése alkalmából, legjobb kívánataikat kifejezzék. Margócsy Gyula volt az üdvözlő szónok. Ki rámutatott arra a kapcsolatra, mely az intézet és az ünnepelt között van. Több ízben tanított és jelenleg pedig, mint a választmány tagja annak kormányzásában részt vesz. Hosszabb, igen szép beszédben köszöntö meg az igazgató ur a jókívánatokat. A beszéd után pedig kedves neje vendégelte meg kedélyesen az ott levőket.

— **Üszóverseny.** A főgymnasium tanulók szokásos évi üszóversenye ma d. u. 5 órakor kezd a holt Körösön. Indulás az üszóadóból. Cél: a vas hid.

— **A menaszéria előtt.** Öreg tót állott a piac-téren felállított menaszéria előtt bámeszködő tömeg közt. Látszott az arczáról, hogy szeretne bemeni, de sajnálja rá mégis a pénzt. Oda szól hozzá a pénztárnál ülő tulajdonos:

— Jöjjen hát be, bátyám.
 — Nem megyek én — feleli most már csökönyösen az öreg.
 — Hát osztán miért nem?
 — Mert láttam én már olyat.
 — Látott farkast?
 — Akár szabadon az erdőben.
 — Hát medvét?
 — Olyannal meg már birkóztam is.
 — De csak oroszánt nem látott?
 — Olyat meg már löttem is, volt rá a felelet.
 — Aztán hol?

Szvatopluknak vén ivadéka neki tüzesedve kezd beszélni: Hát tudja, mikor még a Körös part mellett erdő volt...

— **Hämopátia vérgyógyászat.** E helyen már több ízben lett ezen új gyógymódra utalva, mely valóban kiválóan értékes, mondhatni ma a legbiztosabb és legjobb gyógymód. Nincs az a gyógyfürdő, nem létezik az a gyógykezelés, mely oly tökéletes és tartós gyógyulásokat képes volna produkálni mint ezen egyszerű kellemes és semmi mulasztással egybekötött új gyógymód. Ezen új gyógymód nagy képzettségű és genialis feltalálója Dr. Kovács J. fővárosi orvos e találmányával soha el nem hervadó babérokát és számtalan szenvedő betegnek örök háláját biztosította magának. Tizennégy évi tapasztalat mutatta, hogy a tavaszi kurák a legszebb sikerrel járnak asthma-, szív-, tüdő-, gyomor- és bél-bajoknál idegbetegségeknel, különösen neurasthenia, tysteria és makacs bőrbajoknál. Olyan betegeknek, kik e felsorolt bajok egyikében szenvednek és maig gyógyulást nem nyertek öszintén ajánljuk első sorban a vérgyógyászatot igénybe venni. Dr. Kovács J. kinek Budapest V. Váci-körút 18 sz. I. emelet alatt egy e céljnak szolgáló rendelő intézete van, ott naponta betegeket fogad és meghívóra betegeket látogat a fővárosban és a vidéken. Levélbeli megkeresésre szívesen szolgál felvilágosítással és tanácsal.

— **Értesítés.** A casino tagjait ez uton is értesitem, hogy a mai könyvtári óra elmarad s holnap d. u. 2—4 óráig tartatik meg. Molnár János könyvtárnok.

— **Táncztanítás a nyári hónapokban.** Városunk kitért táncztanítója, Roszjarovicz János több, köztisztviselőben álló polgár felszólítására nyári táncztanítását július hó 1-én kezdi meg, azért ez uton is felhívjuk az érdekelt és érdeklődő szülők figyelmét, hogy gyermekeiket a sikerrel tanító táncztanítónál előjegyezni méltóztassanak.

CSARNOK.

Vallomások.

Hideg világ van ott künn. Fú a szél.
 Szemembe köny szökik, szívem romog.
 Maradjunk itthon, lásd, oly zord a tél
 S irigyek és durvák az emberek!

A tarka élet nem való nekünk;
 Nem jobb-e sutlogásom hallando?
 Előttünk játszik édes gyermekünk
 S nyakamba kulesolódik két karod.

Feledjük a hiu komédiát.
 Mely földi létünk piaczn folyik;
 A felhomályban hadd öllek át,
 Elálmadozva késő alkonyig!

Lámpát ne gyűjts, szobánk sötét legyen!
 Én látlak így is, lelkeim napja te!
 Szemem a mindenségben láthat-e?

Hunytt szemmel érzem a varázssodát;
 Szeretnék így meghalni, boldogan,
 A mig fölöttünk ez a pillanat
 Nyom nélkül, mint egy álom elsuhan.

Az éjben.

Mind, amit érez a szíved
 Haljon meg benne bízatosan,
 Mint dallam a tört hegdedűben,
 Amelynek hurja nincsen.
 Ha fájdalom ér, ha öröm,
 Maradj egykedvű, néma;
 Más sohse hallja szavad,
 Csak az éjszaka néha.

S könnyel ha szíved teli van már,
 Méla kesergő!
 Menj ki az éjbe: megért a homály,
 Vigasztal az erdő.
 Borulj le a hü anyaföldre
 S bánatod enyhül,
 Harmatos áldás perog le reád
 Lágyan a mennyből.

RUDNYÁNSZKY GYULA.

Kiadó bolthelyiség

Mérey Bertánál Beliezey-ut 10-ik szám alatt
 volt Korik-féle ház.

Ma vasárnap, jun. 15-én 3 előadás d. u. 4, 6 és este 8 órakor.

Ma fellépte az összes állatszeliiditónók és állatszeliiditóknek.

Egy nagy csoportot
 együttesen elővezeti

Mr. JAROVOV

1 oroszlán, 1 ló, 2 farkaskutya és 2 vadászkutya együtt lesznek a vas-circusba beeresztve s. ott velök mindenféle mutatványok bemutatva.

Pont 4 órakor d. u. és este 8 órakor nagy idő-mitőelőadás vascircusban az állatok etetésével.

Az állatsereglet helyárai: I-ső hely 1 K., II-ik hely 60 fill. III-ik hely 40 fillér.

Az anatómiai, pathologiai és ethmologiai muzeum és panoptikum a mellette levő sátorban van felállítva és egész nap megtekinthetők. — HÉLY RAK: Panoptikum 30 fill. Anatómiai muzeum 40 fill. Egy jegy a 3 osztályra 60 fill. — A II-ik és III-ik osztályt csak 18 éven felüliek nézhetik meg.

Kedden délután 2 órától kezdve este 9 óráig a II-ik és III-osztály csak hölgyeknek van nyitva.

Tisztelettel KOCZKA ANTAL és FIAI.

HIRDETÉSEK

jutányosan felvétetnek
 a KIADÓHIVATALBAN.

Jó házbó Ivaló fiu könyvnyomdába
 tanulónak felvétetik.

Mészáros Mihály Csergettyü-dűlőbeli 190 kis hold földje eladó, vagy haszonbérbe kiadó. Ebből 120 hold szántó, a többi legelő. Közvetítők kizárva.

Egyedül valódi angol

Thierry A. gyógyszerész BALZSAMA

Egészségügyi hatóság által megvizsgálva és ajánlva.
Az üvegek felszerelése a keresk. törvény mintavédelme alatt áll.

Thierry's Balm
100% DIEN
Allein echter Balsam
aus der Behltinger-Apotheke
des
Thierry in Pregrada
bei Bahrach-Sauerbrunn.

E balzsam belsőleg és külsőleg használható. Ez: 1. Utolérhetetlen hatású gyógyszer a tüdőnek, a mellnek minden kóros állapotban, enyhíti a hurutot, csillapítja a váladekot véget vet a fájdalmas köhögésnek s nyugtatja a legregőbb bajokat. 2. Kitűnő hatása van a torokgyulladás, rekedtség és a többi torokbajoknál. 3. Alaposan elűzi a lázakat. 4. Meglepően gyógyítja a gyomor, s a bel betegségeket és szaggatásokat a testben. 5. Szelíden mozdítja elő a székelést s a vér tisztulását, megtisztítja a veséket, megszabadít a buskomorságtól s a hypochondriától, javítja az étvágyat és az emésztést. 6. Nagyszerű szolgálatokat tesz fogtájáskor, odvasfogaknál és szajrothadások s általában minden fog- és szájbajoknál, megszünteti a felbűfogést, a szájnak s a gyomornak büztét. 7. Külsőleg csodálatos gyógyhatással bír a sebekre, új és régi forradásokra, orbáncz, kiütés, varak, megfagyott és megégetett tagokra, rüh, fekély s bőrduzzadás és repedés stb. esetében, megszünteti a fejtájt, zugást, szaggatást, közhényt, fülfájdalmat stb. Ügyeljünk mindig pontosan az itt látható zöid apácza védjegyére. Hamisítástól legjobban megóv az, ha közvetlenül tőlem gyárámból rendelnek eredeti szab. cartonokban Ausztria-Magyarország minden postaállomására bérmentve 12 kis vagy 6 dupla üveg 4 korona, Bosznia és Hercegovina részére 4 korona 60 fillér, Kevesebb nem küldetik széjjel. Szetküldés csak előfizetés vagy előleg küldése mellett.

Miért szenved ön? holott minden féle és fajta, még oly régi sebre biztos gyógyulást talál és majd nem mindig elkerüli a fájdalmas és veszélyes operálást valamint amputálást

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi Centifolia-kenőcs

Használatának, rendkívül jó hatású, a sebek gyógyulásánál valamint a fájdalom enyhítésénél utolérhetetlen. A valódi centifolium kenőcs alkalmazható: a gyermekágyasok rossz természetű mellbajainál, szoptatók mellkéményedése, a tej elapadásának, az orbáncznak esetében, továbbá mindenféle régi sevek, láb- és csontnyílások, sebek, fagyások, dagadt lábak, s csontvesedéseknel, vágás, szúrás, lövés es ütés által előidézett sebeknél; az idegen testek, pl.: üveg, szálka, homok, tövis, serét stb. eltávolításánál; mindenféle daganat, kinővés, képződmeny, karbunkulus es rakknál; végre pokolvar, körömféreg, körömgüyes, a lábujk járásközben történt kisebesülése, tagyás es egetés okozta sebek, a cetegek és gyermekek fekvés által kisebesülése, torokdaganat meggyült ver, lüszgás stb. stb. esetében. — A szállítás kizárólag az összeg előre küldése mellett eszközöltetik. Ket tegey csomagolással postai szállítás díjjal együtt **3 korona 50 fillér. Számos eredeti bizonyítvány rendelkezésre áll.** Arra kérek mindenkit, hogy óvakodjék a hatás nélküli hamisítások vevesetől s arra ügyeljen, hogy a tégelybe ben van-e a fenti **védjegyem** és cégem: **Thierry (Adolf) Limited gyógytára az „Orangyalhoz” Pregradában, egetve.**

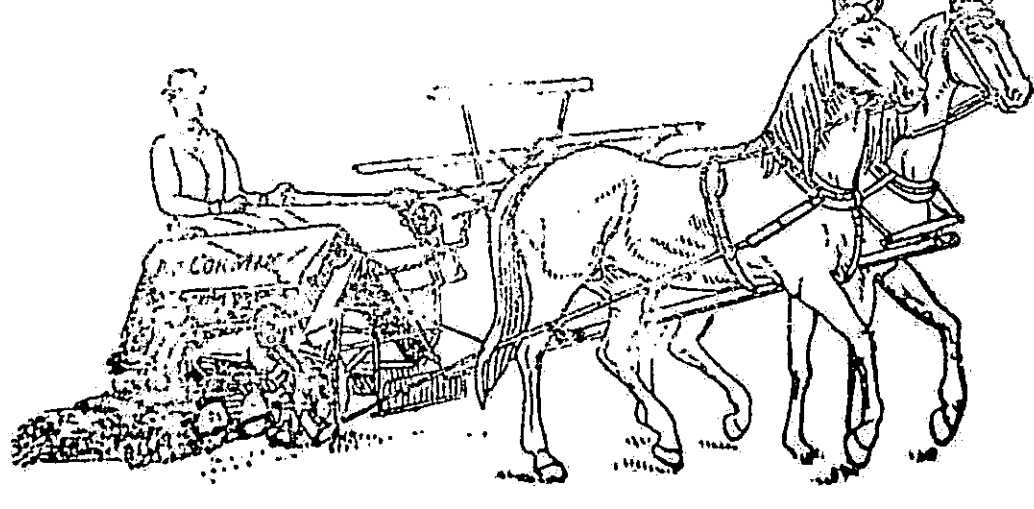
Ezen gyógyhatásukban felülmúlhatatlan ket szer nemcsak a romlásnak ünics kitéve, sőt ellenkezőleg, minél régibb, annál értékesebb és hathatósabb, nem árt sem a fagy sem a forróság, tehát minden év-zakban használhatók. Majdnem minden esetben segítenek es eredménynyel járnak, legalább az orvos érkeztéig, természetesen nem szabad hamisítványokat vagy hasonló feldicsert eriek- es hatás nélküli ugynevezett pótszerket venni, melyekert a penzt haszontalanul dobjak ki, hanem mindig ezen reg kipróbált, olcsó es megbí-ható emellett teljesen ártalmatlan, világhíru szereket kell használni, melyeknek minden családban az eshetőségre készenléiben kellene lenni. Hol olyant nem kapunk, mely a valódiság minden jelét magán viseli, rendeljük meg egyszerre direkte es czimezzük:

Thierry (Adolf) Limited „Orangyal-gyógyosztár” Pregrada Rohitsch-Sauerbrunn
mellett. Központi raktár Budapesten Török I. gyógyosztárában, Zágrabban Mittelbach S. gyógytárában es Bécsben Brady L. gyógytárában.

Kühne E. Moson
bizományi gépraktára Szarvason
Grabenhofer János
vaskoreskedő czégnél

a legjutányosabb árban kapható gazdasági eszközök u. m. ekék, vatógepek, rosták, konkolyozók és minden e szakmába vágó cikkek es alkatrészek.

Mc Cormick Harvesting Machine-Company.

(Chicago aratógépgyár.)

GRAND PRIX

PARIS 1900-ban.

Kévékötő aratógép,
Fűkaszalógép
Köszörülőkészülék,

„Daisy” marokrakó aratógép
Szénagyűjtő gereblye es
Kévékötőfenal.

gyártmányai.

Nevásároljon, mig gépeinket nem látta s árainkat nem kérdezte. Olcsó tartalékreszek óriási raktára.

Tessék mintakönyvet kérni!

VILLIAM J. STILLMAN
igazgató.

Évi termelés:
362000 gép.

BUDAPEST
V. kerület, Váci-ut 30. szám.

FRANKLIN-féle

Magyar Remek-írók

Arany János
Arany László
Bajza József
Czuczor G.
Garay J.
Kemény Zsigmond
Szigligeti Ede
Tompá Mihály
Vajda János
Vörösmarty Mihály

munkái **csakis**

a FRANKLIN-féle
MAGYAR
REMEKIRÓK
gyűjteményben jelennek meg.

Senki más
sz időszertit ki nem adhatja,
mert kizárólagos kiadó joguk
a Franklin-Társulaté.

A 55 kötetes gyűjtemény
ára 220 korona.

Az öt kötetből álló első sorozat megjelent.
Tartalma:
Arany János munkái I. sajtó alá rendezi Riedl Frigyes.
Vörösmarty munkái I. sajtó alá rendezi Gyulai Pál.
Tompá M. munkái I. sajtó alá rendezi Lévy József.
Garai János munkái. sajtó alá rendezi Ferenczi Zolt.
Csiky G. színművei. sajtó alá rendezi Vadnay Károly
E gyűjteményt kiegészíti

Shakspere
összes
színművei

6 kötetben
kiadja a Kisfaludy-Társaság, melyet köve 30 korona helyett 20 korona kedvezményes áron kapnak
a Franklin-féle Magyar Remekírók megrendelői.
Havi részletfizetésre beszerezhetők.

Vigyázat a megrendelőnek hogy a kínált gyűjteményben a fűnt felsorolt írók bennfoglaltnak-e?!

BLUM FÜLÖP festőnél 2 TANONCZ felvetetik!